

Bildningssektorns utredning angående stadsstyrelsens utlåtande om revisionsnämndens utvärderingsberättelse.

2. Uppföljning av observationer och utvecklingsförslag i tidigare års revisionsberättelser

Bildningssektorn gläder sig över den positiva feedbacken sektorn fått av revisionsnämnden för balanseringen av sin ekonomi, och håller med revisionsnämnden om att det finns ett behov av tillräckliga resurser för reparationer och för att åtgärda inomhusluftproblem (kapitel 2). Under våren 2017 har omfattande problem uppstått i fritidsgården (ungdomsgården), som kommer att kräva resurser för både reparationer och tillfälliga lokaler för verksamheten.

Vad gäller ungdomsgarantin har effekterna av åtgärderna 2016 varit lyckade. Möjligheternas paviljongtillställningen bidrog till att ungdomsarbetslösheten mer än halverades. En likadan trend kan inte ses under motsvarande tid i grannkommunerna. Under år 2017 börjar staden i egen regi sköta den uppsökande ungdomsverksamheten. Effekterna av detta kan utvärderas senare.

Revisionsnämnden: Revisionsnämnden rekommenderar att de olika sektorerna fortsätter att utveckla sin självutvärdering och även utsträcker den till utskottens verksamhet. Utöver utvärderingen av verksamhetens och processernas resultat och kvantitativa förverkligande borde sektorerna även utvärdera verksamhetens ändamålsenlighet, servicens tillgänglighet och påverkan på kommunsamfundet, invånare och den fysiska miljön.

Bildningen har utvecklat sin utvärderingsverksamhet och kommer att fortsätta utveckla uppföljningsverksamheten. Centrala utvärderingsresultat analyseras alltid av personalen i ifrågavarande enhet och har presenterats i nämnderna. Strategiska mätare för bildningen utvecklades under förra fullmäktigeperioden för 1) ungdomsgarantin, 2) digitaliseringsgraden samt för 3) den levande tvåspråkigheten. Under de senaste åren har en särskild satsning gjorts på att utveckla visuell och interaktiv statistik på nätet:

- om skolornas digitalisering: <http://kokohelagrani.fi/tilastot-statistik/>
- om fritidsverksamhetens understöd: http://www.kauniainen.fi/kulttuuri_ja_vapaa-aika/avustukset

Mätarna bygger på uppgifter, som kan samlas in regelbundet. Det ger också ett mervärde om jämförelsematerial kan fås från andra kommuner. Utmaningen i att utveckla mätare i självvärderingen är att alla uppgifter inte finns att tillgå varje år. Det är också svårt att rättvist mäta en komplex verksamhet med endast några få utvalda mätare. Inom bildningssektorn är utvärderingsverksamheten omfattande. Här beskrivs den i korthet:

Skolorna deltar i huvudstadsregionens gemensamma systematiska och regelbundna utvärdering av serviceförmågan och de svenska skolorna har dessutom en delvis överlappande egen utvärdering som görs regelbundet så att elever, föräldrar och lärare utvärderar verksamheten. Därtill deltar skolorna i nationella omfattande utvärderingar, som görs av Nationella centret för utbildningsutvärdering Karvi. De här utvärderingarna gäller inlärningsresultat eller särskilda teman. I de här utvärderingarna finns många frågor som gäller verksamhetens ändamålsenlighet, tillgång på service och kundtillfredsställelse. Problemet med de nationella utvärderingarna är att de inte görs så regelbundet att de kan fungera som mätare eller indikatorer. Huvudstadsregionens gemensamma utvärdering är under förändring och kommer att inriktas mer på utvärdering av lärresultat, vilket ska vara ett viktigt fokusområde för skolorna. Skolorna deltar också i t.ex. THL:s skolhälsa-undersökning och många andra utvärderingar och forskningar, som ger värdefull information. Nyckeltal och jämförelsematerial får skolorna via kommunförbundets Kouluikkuna-tjänst och i budgeten ingår nyckeltal för ekonomin och för antalet elever och lärare.

Daghemmen deltar i huvudstadsregionens gemensamma systematiska och regelbundna utvärdering av serviceförmågan. Dessutom deltar förskolan och på sikt även småbarnspedagogiken i nationella omfattande utvärderingar, som görs av Nationella centret för utbildningsutvärdering Karvi. I de här utvärderingarna finns många frågor som gäller ändamålsenlighet, tillgång på service och kundtillfredsställelse. I budgeten ingår nyckeltal för ekonomin och för antal barn i olika serviceformer.

Fritidsverksamheten gör kundundersökningar som gäller tillgång på service och kundtillfredsställelse. I budgetboken ingår nyckeltal för ekonomin och för antalet användare inom fritidsverksamheten. Statistik samlas årligen in om idrottsföreningarnas medlemmar enligt kön och hemkommun. Förfrågningar om samarbetsmöjligheter med idrottsföreningarna har gjorts. Medborgarinstitutet och biblioteket erhåller statistik om verksamheten inom ramen för huvudstadsregionens samarbete och från regionala myndigheter. Under det senaste året har statistik över de utbetalda understöden samt adekvata mätare för besökare i olika verksamheter/fastigheter utvecklats.

4. Utvärdering av förverkligandet av verksamhetsmål

Revisionsnämnden har i tabellen på sidan 6 bedömt att det inte går att bedöma verksamhetsmålet gällande användningen av informations- och kommunikationsteknologi. Inom bildningssektorn har det utvecklats en mätare som baserar sig på en Opeka-enkät som utvecklats av Tampereen yliopisto. Grankulla får som följd av detta resultat som tidsserie och jämförelse med övriga Finland. Målsättningen 2016 var att resultaten skulle ha förbättrats från föregående år. Då bokslutet publicerades fanns inte jämförbar information. Senare på våren 2017 framkom det att resultaten hade förbättrats från föregående år. Grankullas resultat var 3,5 år 2016 och föregående år 3,3 (skala 1-5). Under samma tidsperiod hade resultaten för hela landet försvagats från 2,1 till 2,0. Mätare och resultat för Grankullas skolors digitalisering finns här: <http://kokohelagrani.fi/tilastot-statistik/>

6. Övriga observationer

6.3. Grankullas tvåspråkighetsprogram 2015-2017

Till revisionsnämndens bedömning av tvåspråkigheten vill bildningssektorn tillägga att bildningens tvåspråkighetsprogram godkändes 8.2.2016 och den svenskspråkiga integrationsstigen utarbetades och godkändes ungefär samtidigt. I slutet av år 2016 publicerades även justitieministeriets språkbarometer *Språkklimat och språklig service i tvåspråkiga kommuner*. I undersökningen var Grankullas resultat bäst och helt i en klass för sig gällande upplevelsen av språkklimatet och relationerna mellan språkgrupperna, 88 på en skala 1-100. Nästbästa kommun hade resultatet 62. Ingen i Grankulla tyckte i undersökningen att relationerna är dåliga. Vid justitieministeriets lanseringstillfälle berättade en representant från Grankulla om sin tvåspråkighetsmodell. Under år 2016 fick Grankulla positiv publicitet i media i många frågor som berörde tvåspråkighet: tvåspråkiga ungdomstjänster, språkduschverksamhet inom småbarnspedagogiken, påbörjandet av studier i finska redan från åk 1 i de svenskspråkiga skolorna, resultaten i språkbarometern och uppgörandet av den svenskspråkiga integrationsstigen.

6.4. Det finskspråkiga skolväsendet

Revisionsnämnden konstaterar att särskilt i beredningar till förslag till beslut som berör barn och unga borde vid sidan av de pedagogiska och ekonomiska motiveringarna även lösningarnas påverkan på målgruppens och deras familjers praxis. Särskild uppmärksamhet borde fästas på beslutsprocessen.

Revisionsnämnden syftar i revisionsberättelsen till ärendet om enhetsskola som var aktuellt åren 2014-2016. Bildningssektorn vill poängtera att målgruppen alltid beaktas i beredningen. Utredningen av enhetsskolan var omfattande, i den slutliga utredningen ingick flera delutredningar och sammanlagt 147 sidor. Utredningarna påbörjades redan april 2014 och tog sammanlagt 2,5 år. Redan i april 2014 ordnades ett hörandetillfälle för vårdnadshavare och ungdomsfullmäktige behandlade ärendet i maj 2014. Ärendet diskuterades i skolornas elevkårer. Gymnasiets elevkår gav ett skriftligt utlåtande om ärendet.

STS tillsatte en av beslutsfattare bestående arbetsgrupp som under perioden 15.4.2014 - 6.5.2015 redde ut grundandet av en enhetsskola och utvecklandet av gymnasiernas verksamhetsmöjligheter och samarbete. Till arbetsgruppens utredning bifogades ett av bildningsdirektören sammanställt omfattande bakgrundsmaterial. I bakgrundsmaterialet ingick en utvärdering av de olika alternativens konsekvenser även ur vårdnadshavarnas och elevernas synvinkel.

Efter att arbetsgruppens utredning blev klar bad STS under perioden 6.5.2015-27.4.2016 om tre arkitektutredningar samt kostnadsförslag på de olika alternativen, till en del nya alternativ. När samtliga

utredningar var färdigställda ordnade STS:en och nämnden för undervisning och småbarnsfostran tillsammans ett hörandetillfälle för elevernas vårdnadshavare men även andra intresserade kunde delta. I tillfället deltog förutom representanter från STS medlemmar från nämnden. Under tillfället presenterades alla sju utredda alternativ via Learning cafe´ – metoden, en metod som lämpar sig för hörandet av komplexa ärenden. Bildningsdirektören, undervisningschefen och rektorerna presenterade de alternativ som utretts och de som deltog i hörandetillfället kommenterade genom att göra SWOT-analyser. I en SWOT-analys listar deltagarna upp de olika alternativens fördelar och nackdelar, möjligheter och hot. Efter mötet fick bildningsdirektören respons av 17 vårdnadshavare per e-post. En sammanställning och SWOT-analysen med alla enskilda kommentarer listade och övrig respons som vårdnadshavarna gett delades ut åt nämndens, stadsstyrelsens och stadsfullmäktiges medlemmar.

Ungdomsfullmäktige hördes redan i maj 2014 och på nytt i juni 2016 då ungdomsfullmäktige gav ett skriftligt utlåtande om ärendet.

Konsekvensanalys gjordes på de olika alternativen redan under den tid som stadsstyrelsens första arbetsgrupp gjorde sin utredning (2014-2015) utgående från följande synvinklar: elev & vårdnadshavare, organisation, undervisning, utrymmen, fastigheternas renoveringsbehov, personal, driftsbudget och investeringar. En motsvarande konsekvensanalys gjordes på nytt sommaren 2016 eftersom innehållet i de olika alternativen till vissa delar hade ändrats och för att det annars också var aktuellt att uppdatera t.ex. uppgifter om kostnaderna. Nämndens, stadsstyrelsens och stadsfullmäktiges medlemmar fick ta del av de båda konsekvensanalyserna. Som modell användes den av Kommunförbundet rekommenderade konsekvensanalysmodellen (EVA) som baserar sig på olika lagar.

En elektronisk förfrågan uppgjordes i januari 2015 för att höra lärarna i de finskspråkiga grundskolorna och gymnasiet och förfrågan gjordes på nytt i maj 2016. Stadsstyrelsens arbetsgrupp hörde under åren 2014-2015 även rektorerna, undervisningscheferna och lärarnas förtroendemän och bekantade sig med en enhetsskola i Sibbo där arbetsgruppen träffade representanter för vårdnadshavare och med en enhetsskola i Esbo.

Efter detta behandlades ärendet i nämnden för undervisning och småbarnsfostran 8.6.2016, i STS 15.6.2016 och SF 22.8.2016. SF beslöt att remittera ärendet för att det i brådskande ordning skulle utredas bl.a. vilka pedagogiska och ekonomiska konsekvenser förslaget har samt vilka sparåtgärder som ska vidtas för att balansera stadens ekonomi. Stadsstyrelsen utnämnde den 31.8.2016 en styrgrupp för tjänstemannautredningen. En utredning av trafikarrangemangen och ventilationen i fråga varande skolfastighet gjordes också. Nämnden behandlade ärendet med alla utredningar 17.10.2016, STS 19.10.2016 och SF 7.11.2016.

Det kan konstateras att i hörandena var elevkårerna, ungdomsfullmäktige och största delen av lärarna för en enhetsskola som fungerar i samma fastighet, likaså var nämnden av samma åsikt i sin behandling. De vårdnadshavare som blivit hörda ville inte flytta årskurserna 1-6 till Kasavuoren koulukeskus. SF:s slutliga beslut den 7.11.2016 var att bibehålla nuläget.

Enligt Kommunförbundets direktiv angående höranden i skolnätverksärenden (10.7.2012) poängteras att i beredningen ska förvaltningslagen 41 § om möjligheter till inflytande åt de berörda beaktas. När man besluter om kommunens skolnät utgår man i fråga om ett ärende vars utgång kan ha en betydande betydelse för flera personers livsmiljö, arbete eller andra omständigheter.

De personer som berörs ska beredas en möjlighet att få information om utgångsläget för och målet med behandlingen och ges en möjlighet att få säga sin åsikt om saken. Parterna ska ges möjlighet att påverka genom att informera om att ärendet är igångsatt på lämpligt sätt. Öppna tillfällen på lämpliga platser kan ordnas för kommuninvånarna. I kommunen kan man utgå från att åsikter ska framföras skriftligen. Möjlighet till att framföra åsikterna muntligt kan också erbjudas. De muntligt framställda åsikterna dokumenteras. Tidpunkterna för information, utskickandet av meddelanden och hörandetillfällen ska anpassas så att parterna har en riktig möjlighet att påverka ärendet och en skälig tid ska reserveras till att sammanställa åsikterna.

Det kan konstateras att förvaltningslagens 41 § har följts då det gäller ärendet Kauniaisten yhtenäiskoulu.

Bildningssektorns åtgärder

Bildningssektorn utvecklar även i fortsättningen

- produktivitet i sin verksamhet och bibehåller en hållbar ekonomi
- åtgärder för ungdomsgarantin och uppföljandet av dess verkan
- mångsidig utvärdering, uppföljning, mätare och nyckeltal. Bildningssektorns utvärderingsprogram har varit under arbete men som bäst lönar det sig att vänta med att utveckla programmet tills vi vet mera om förnyelserna i huvudstadsregionens gemensamma utvärderingar och förändringar i nationella utvärderings- och registreringsverksamheten.
- åtgärder som främjar en levande tvåspråkighet i enlighet med bildningssektorns godkända tvåspråkighetsplan.
- God praxis i beredning av ärenden gällande hörandet av målgruppen och konsekvensanalys